

L'Estat Català ★

PUBLICACIÓ DE ORIENTACIÓ NACIONAL

Direcció: FRANCESC MACIÀ, Diputat

Redacció y Administració:

FEDERACIÓ DEMOCRÀTICA NACIONALISTA

Sant Honorat, 7, pral.

Clarors d'alba

La rella ha remogut la terra ferma i els sembradors llencen la llevor redemptora.

Lentament es va fent el camí.

I ara un, ara l'altre, van sumant-se els patriotes a l'exèrcit lliberador.

La paraula ja s'ha dit: acció, no precipitació. Fermesa i esperança; que tota cosa és difícil al començar-la.

Anem avençant, en la via santa, inexorablement victoriosa.

En el silenci el nostre fervor aixecarà onades. Heu capít la immensa valor revolucionària que teniu cada u de vosaltres, patriotes?

Doncs que cada u faci ço que li pertany.

Ara la responsabilitat de la sort de la Pàtria és de cada u de nosaltres.

Cada u la seva feina; cada u ferm en el seu lloc.

No cal impacientar-se; massa que vagarà exercir la màxima energia.

Hem obtingut ja una victòria.

Hem esborrat unes paraules inútils: «El catalanisme que mai ha treballat a l'ombra».

En la quietud i en el silenci; sota el parpelleig de l'estelada farem la nostra obra.

I un dia vindrà que les nostres ànimes esguardaran ansioses els raigs rogencs de l'albada.

Aquell dia donarem l'adéu-siau a una pila de coses en les que Catalunya s'ha inoxticat.

Dia gloriós en que e's patrio-

tes ens llevarem les gorres militars i caurem de genolls, al obirar en les muntanyes el flameig de la primera foguera i el primer terròs xop de sang!

Trencarem un empatx de «seny»; però Catalunya serà Catalunya per a sempre.

Amunt els cors, joves legionaris de l'eterna Catalunya!

La Catalunya ascendent

Camí de l'implantació de l'Estat Català, en aquest període de preparació i organització que precisa per a arribar-hi, nosaltres tenim els ulls fets a tots els estaments de Catalunya, pensant a l'hora en una tasca comú que agermani tots els entusiasmes i totes les energies.

Fa poc, els elements obrers, pels que nosaltres venim demostrant les millors simpaties, van celebrar un miting en pro de l'amnistia. Nosaltres hem de solidaritzar-nos amb ells, en això, perquè demés de sentir-ho com a homes partidaris de la llibertat i de la justícia, creiem que així deuen apaivagar-se, i solament així, les passions justament exaltades, arribant fins a una revisió de processos per a evitar que ciutadans honrats puguin sofrir els horrors de l'ergástula.

Ara bé. Cal, també, que els obrers davant del nostre pensament i de la nostra actitud, en la lluita que emprenem per a l'alliberació de Catalunya, no solament no s'hi oposin, sinó que ens prestin el seu apoi. Entenem que han de fer-ho

així per dignitat de raça, per just desig de redempció de la terra opressa i per sentiment de llibertat.

Així cal pensar, al nostre entendre, i així cal actuar per a lograr un camí ascendent en les aspiracions de Catalunya, que nosaltres sintetitzem en l'idea bàsica d'anar a la formació de l'Estat Català; quan creguem que sigui arribat el moment. I aleshores no hi ha d'haver cap defalliment, ni cap dubte, ni cap temor.

Quan un poble es mostra unànim en demanar la seva llibertat, ni baionetes, ni canons, és possible que aturin la seva empenta. Es per a lograr aquesta seguretat que nosaltres duem a terme nostra tasca en el sentit de forjar catalans que siguin forts física i espiritualment, capaços de suportar l'ardor més crua de la lluita, cas d'ésser precis.

Només d'aquesta manera anirem marcant la ruta hermosa de la Catalunya ascendent.

FRANCESC MACIÀ

ELS BOTIGUERS

An els botiguers, jo no els diria comerciants. La classe mercantívol·la té a Catalunya una història brillant, puix fou ella qui formà la Nació catalana i fou també per sa desaparició, que Catalunya es declarà tàcitament sotmesa a Castella.

Si els comerciants haguessin existit, si l'esperit mercantívol que fou patent a Catalunya fins, abans de Martí, l'Humà, per causes encara no exposades, aquesta classe no s'hagués dissolt, jamai Catalunya s'hauria abaixat ja no a acceptar el veredict de Casp, sinó que ni tan sols hauria pres en consideració una reunió de tal índole.

Però allà on se veu més l'absència de l'esperit que havia presidit la grandesa de Catalunya, és en el fet de contemplar impassiblement com Espanya anava conquerint i poblant un nou món amb l'exclusió absoluta i expressa de Catalunya.

Aquesta vergonya, com tantes d'altres, solament té una explicació. Els comerciants, l'alta i la honorable classe mercantívol·la, s'havia transformat en botiguers. Un comerciant, és per naturalesa, un home d'esperit guerrer, l'home emprenedor i audaç, l'individu que va a la recerca de l'èxit portant gairebé sempre la seva acció en terreny estranger. Tot ell, tan pel seu caràcter, com pels seus projectes, com pels seus objectius, tot ell és una ofensiva.

I el botiguer, ¿què és el botiguer? Darrera el taulell, com en una trinxera, és el soldat poruc que tant l'esglaiava la seva arma com la de llurs enemics. Davant de la trinxera hi té, sempre els signes de fortaleza rendida i els emblemes de l'enemic.

Vegeu, ¡oh catalans! de la bella tradició ofensiva, guerrera o mercantívol·la — com volgueu — vegeu el "nostres botiguers en cada façana, en cada vitrella hi ha un afront a la nostra llengua.

Volteu tots els carrers de Barcelona i en tots ells veureu com els botiguers en la façana que hauria d'ésser un front de combat hi penegen els rètols, senyals de ren-

dició, de sotmissió, de plena i abjecta conformació a tots els invasors.

El botiguer, l'execrable botiguer barceloní, no té altra idealitat que els interessos de la seva botiga. No li parlem de sentiments humanitaris. Encara és d'ahir que els llurs dependents eren uns esclaus sotmesos a mitja racció i a tres hores de passeig cada quinze dies.

No li enraoneu al botiguer de la pàtria, que per tal nom no coneix més que la seva panxa; no li parlem de la ciutat si no és per a defugir les càrregues municipals, o de proposar-li d'ésser regidor per a robar.

Pel botiguer, la política, les qüestions socials, la religió, si no són coses que garanteixin la botiga per la vida d'ell, no n'hi parlem ni resem.

El botiguer sempre fa mals negocis; mai ven; els impostos se'l mengen; ha de treballar de franc, perdent-hi; de manera que la seva conversa és la història del home infortunat. Però, al cap de vuit dies, paga per un trasllat vuit mil duros.

El botiguer, que no concabeix el món més que com una botiga, es té per l'home més assenyat i pràctic, quan no és res més que un pobre titella. Vota a la Lliga quan aquest partit camaleònic representa el paper ultra conservador, va amb la Defensa social quan a la Lliga se li escapa una estridència i s'ajunta amb la "Unió Monàrquica" al semblar-li que el catalanisme va de baixa.

Anirà contra l'Ajuntament capaç d'embellir i sanejar la ciutat si l'actuació municipal perjudica, àdhuc momentàniament, la botiga. El botiguer és l'enemic nat de tota millora urbana: de la reforma, de l'Exposició, del metropolità, per exemple.

El botiguer no és un ciutadà, no és un patriota. És un ser que s'interposa parasitariament entre el productor i el consumidor. No és, repetim, un comerciant. El botiguer no fa circular les mercaderies, sinó que les reté i les grava. El bo-

tiguer és senzillament un intermediari mecànic.

Que ningú tingui i menys que compari el botiguer amb el comerciant. Un comerciant és veritablement l'impulsador de la circulació; és ell qui procura els materials que manquen a la Nació; és ell qui expedeix les sobres de la producció.

La classe mercantívol·la enlaira una nació; els botiguers la perjudiquen. La distinció essencial entre els comerciants i els botiguers consisteix en què d'aquells en una nació mai n'hi ha prou, car ells són, en definitiva, els motors de la indústria, de l'agricultura i els importadors dels gèneres a baix preu.

Amb els botiguers passa el contrari. Quan més n'hi ha, més cars són els productes.

El nombre exagerat de botiguers comporta així mateix l'esmicolament de la consciència nacional. A Londres, cinc vegades més gran que Barcelona no hi ha tantes botigues com aquí. Però allí l'esperit nacional és viu; els botiguers, l'ànima de botiguer ens ha portat a aquesta excessiva prudència que s'ha traduït en el fet social de què per tal de no moure brega, passen per tot, per totes les baixeses.

A hores d'ara, res de més saludable per a la pàtria que comprendre una ofensiva contra els botiguers, de veure quins són els que reaccionen, quins són els capaços de canviar d'actitud, quins de deposar la secular defensiva per una acció agressiva, puix que ja no ens és possible aguantar més que en tot Barcelona hi hagin només que un centenar de botigues amb rètols catalans, és a dir, de botigues amb esperit modern i d'essència catalana, pels quals tots els nostres respectes.

I, bé, senyors botiguers, acabem! O vosaltres marxeu ràpidament a una transformació de l'esperit, és a dir, que el vostre servilisme, que la vostra covardia, que la vostra abjecció patriòtica fineixi de una vegada, o vindrà el moment de passar comptes.

El signe del canvi de conducta serà la rotulació catalana de les vostres botigues.

No feu el sort an aquesta crida que no és, — ni de bon troç — un

L'ESTAT CATALÀ

advertiment, sinó una exigència.

La transformació que reclamem, que exigim la fem en nom de la pàtria ofesa, de la Catalunya d'avui en la qual l'esperit mercantil i el guerrer reneix amb ufanosa vigoria i que ja no tem ni la força amb què fins ara us heu apoïat, ni molt menys els misèrrims i repugnants caliquenyos.

Cuiteu a complimentar ço que us ordenem, oh, estúpids botiguers! Per la vostra mateixa estupidesa sereu capaços de no donar crèdit al manament que se us fa, però amb tot i això no temeu les nostres iras. Podríem, si ens donés la gana, fer-vos servir de blanc en l'exercici de tir dels nostres reclutes. Però, no; això seria grotesc. S'ha de convenir, que el paper de màrtirs, de víctimes i d'herois és el menys a propòsit pel als botiguers.

Estigueu contents botiguers! Vosaltres també en el nostre exercici ocupareu el lloc que us pertoca. Els oficials podran disposar de vosaltres com a mainederes, i en la caserna sereu els pelapatates i els escuracomunes.

LA TRALLA

Setmanari de propaganda nacionalista

ESTAT CATALÀ

Publicació d'organització nacionalista

Per l'Estat Català

Hem dit que l'idea d'anar a l'implantació de l'Estat Català, era la més constructiva de totes les idees emeses pel Nacionalisme Català, i, efectivament, així es. L'Estat Català, aquest organisme suprem, director de les energies Patriòtiques Catalanes, ha d'ésser l'encausador i organitzador de tots els elements de vida de nostra Nació.

Hom s'imagina la complexitat del mecanisme reconstructiu de la

Pàtria Catalana, i, no obstant sa complexitat, veu la justesa i coordinació de tot son engranatge, degut a la diversitat d'elements congregats per un fi comú: l'independència i l'engrandiment de la Pàtria.

Es per això, que cal que tots els catalans es donguin compte de la imperiosa necessitat de no retardar per més temps la constitució de l'Estat Català.

L'idea de constituir un front únic Nacionalista en mires electorals seria migrada. L'idea de constituir un front únic a base de l'independència, en totes les qüestions que no són essencials del Nacionalisme, és sublim.

Si és possible que homes provinents dels diferents sectors del Nacionalisme s'agrupin per l'idea d'alliberació, fins a fer el sacrifici de llurs vides, també seria possible que altres agrupaments col·laboressin dintre sa especialitat.

S'ha dit i es repeteix que cap de les lleis que ens imposa l'Estat Espanyol serveixen ni responen a nostres característiques, tant per sa estructura antiquada i artificiosa, com per sa aplicació: Jurisconsults catalans, heu's aquí vostra tasca.

Es sobradament sapigut que la instrucció en tota s'amplitud no correspon als avenços i necessitats modernes, com tampoc a nostra espiritualitat. Pedagogos catalans: mans a l'obra. Homes de ciència, unifiqueu vostres coneixements especialitzats al servei de Catalunya que des dels Higienistes als enginyers la vostra tasca es immensa per reeixir a nostra Pàtria de la deixesa que ha caracteritzat a nostres opresors. Industrials i comerciants: despulleu-vos del migrat concepte del mercat espanyol, acobleu-vos per a l'organització de nous mercats, que l'estol de catalans d'Amèrica i d'altres llocs són, amb son Patriotisme i coneixements, excel·lents col·laboradors vostres en aquesta tasca.

Obrers i patrons pensen l'aplicació que podria tenir en bona part, el contingent amb que Catalunya contribueix al sosteniment de l'Estat Espanyol. Quatrecent milions de pessetes amb la perspectiva d'anar aquesta quantitat ascendint fins a 600 milions.

Quanta obra de cultura i justícia social s'esmuny miserablement de Catalunya.

Aquest bell somni, serà una realitat el jorn que els catalans enlaïrant son esperit a les coses grandioses, s'acoblin en una institució superior a tots i a tot. I aquesta no pot ésser altra, que la mateixa representació de Catalunya: l'Estat Català.

On és la joventut que té de consagrar les rosades hores, les seves il·lusions, i el seu entusiasme pel bé de la Pàtria? On és la que té de donar la sang generosa per rentar tants crims i tanta abominació? ¡Pura i sens màcula té d'ésser la víctima perquè l'holocaust sigui acceptable? ¡On són, joves, que teniu d'encarnar en vosaltres la fermesa i la vigor i el foc de l'entusiasme, que s'ha apagat en els cors?

Us esperem, joves; veniu, que us esperem!

Rizal (El Filibusterisme).

Lletres obreres

Apreciat B.: Les paraules corals contingudes en la bella lletra que fa pocs dies tingueres la delicadesa d'adresar-me, rebutjant sortosament el silenci en que ja feia massa temps romanes, han sigut per al meu esperit l'as com un raig de llum reconfortador, ple d'una suau i dolça escalforeta que ha vingut oportunament a deixondir-lo despertant-li noves ànsies de vida i encomanant-li un benhaurat desig de renovellades accions, d'eminents empreses precursors de totes les deslliurances humanes. Vagament, llegint les teves paraules, hi recordat de nou la fonda emoció experimentada en els dies ja llunyans de la meua juvenesa contemplant una tela (no sabria dir-te si eminent o no) executada com una glossa d'un pensament poètic del gran patriota Guimerà: raig de llum, de sol matinal damunt la testa febril i jo-

venívola reclosa en la cel·la llòbre-ga amarada de dolor. Tal la teva lletra davant la meua existència col·pajada llançada per la esparveradora onada roja contra el rocam feréstec d'aqueixes altes muntanyes.

M'hi entregat àvidament a la lectura i meditació de la teua lletra i dels periòdics, que, amb tanta cura i diligència, m'has enviat. No seré tan avar que em reservi el fruit, encara que escàs, de les meues meditacions sobre el moment actual de l'actuació obrera, ja que si no m'hi obligués el teu carinyós prec, tampoc sabria resistir l'oportunitat que no hi despreciat mai de "dir-hi la meua".

En dues paraules crec poder condensar el meu pensament: materialment el sindicalisme ha guanyat la partida; moralment tinc la sensació de que no posseeix la capacitat suficient per a aprofitar el guany obtingut. Per a arribar a la fixació d'aqueixa idea, potser hem manquen els elements suficients per a fer-ho amb totes les garanties de certesa, cosa que podràs apreciar tú millor que jo per estar més pròxim del cercle on se forja l'actuació de demà; però llegint els discursos pronunciats en els darrers actes celebrats, — tal vegada no reflexen clarament el pensar dels líders, que és en definitiva el que s'imposa, — em sembla endevinar una mena d'esporguiment que ja no deuria manifestar-se i una manca "d'autoritat que ja deuria d'existir", si vol evitar-se que altre cop rompin els quadres de l'exèrcit proletari, els eterns incapaços, heralds de totes les malestrugues, aprofitadors de totes les gangues, per vils que siguin, i elements insubstituïbles de totes les covardies i desfetes. Ja sabem per experiència sagnant on menen els camins fressats; seria raonable empenyar-se en seguir-los de bell nou?

Vull dir-te una cosa que potser calificaràs paradoxal i estrofalària. Tinc el presentiment íntim de que el dolor de les nostres carns, com un Déu, ens mena fatalment a una actuació sentimental que retrassaria enormement els treballs de preparació, enfortiment i capacització indispensables a les entitats obreres per a assolir la màxima eficàcia en els destins enlairats de la

vida. En una paraula: plorem massa, i això ens resta condició de fortitud, què, sinó un plor ridícol aqueixa cantarella inacabable de legalitat que apar haver-se apoderat del pensament de tots els companys que en la "nova era" actuen d'oradors en els mitjans de subjectes en les intervius periodístiques? Dintre la legalitat burgesa, en tot temps, sempre — **malgré tout**, — ha estat possible actuar. Però lo costós, lo difícil, és que cada u de nosaltres actuem "legalment" dintre la "legalitat" de les organitzacions obreres, siguin quines sien. I això és lo que cal fer d'aquí en avant; i això és lo que ens estalviarà tants plors

ridícols, ultra proporcionar-nos la força convenient per a assolir el triomf definitiu.

Espero impacient, car amic B., conèixer les teves idees respecte al nostre deure patriòtic, a les quals no dubto en solidaritzar-me per endavant.

Salut.

A.

A la Nació, no se l'afirma concretament, si se la manté rel·ligada a l'Estat i no concedint-li altres prerrogatives que les regionalistes.

Dr. Martí i Julià.

... I foc en tot el front!

Foc a l'ala dreta s'ha dit. Si, però també foc a l'ala esquerra i foc en tot el front. Ara és el bisbe burocràtic, ara el polític o el pretès polític, que cerca la seva posició social fent d'actor antinacionalista. Ara el foc dimana des de la "Gaceta" estant; ara bé d'un rebost en funcions de "cuarto de banderas". I així les escomeses sovintegen, confirmant-se la realitat una vegada més; que l'enemic serà tot u en l'atac i potser nosaltres no serem tots a la defensa.

Cal que tots els elements directors del Nacionalisme Català, reflexionin davant l'hora present.

I cal, també, que tots els patriotes vegem també la nostra responsabilitat.

De cada un de nosaltres devem l'èxit o la derrota. Ja no podem dir: la culpa és d'aquell o d'aquells. Ara la culpa serà nostra.

L'ofensa a la nostra llengua, la disposició contrària als interessos de Catalunya, al menyspreu qual·sevolga de la nostra dignitat nacional, hi hem de respondre sempre en conjunt, perquè l'ofensa no serà feta a un sector o una variació de la nostra raça; sinó a la totalitat de la mateixa.

I els atacs del front enemic, no obeeixen a un fons simplement polític. Les ataca per diferenciació de caràcter nacional; per irreductibili-

tat patriòtica; per odi essencialment enemic. Se'ns ataca perquè ells pertanyen a la seva Pàtria i nosaltres a la nostra Pàtria. I és que damunt d'ells i nosaltres cau fatalment l'obra inesborrable de la Naturalesa, creadora dels més formidables elements alliberadors que són la tradició i l'etnografia.

Un crani d'Àvila, no serà mai com un de la plana de Vic. L'antropologia parla més eloqüentment que un canó del 42.

Si ells i nosaltres fèssim renúncia mutua de la nostra voluntat nacional, no podríem.

Malgrat tot, pesaria inflexible la variació ètnica.

Per això en aquestes lluites d'alliberament nacional, hi pesa ben poc la política.

La política duta en aquests casos fins amb extremada sinceritat, no és res més que un aperitiu.

Queda sempre al marge de la batalla decisiva.

Per això nosaltres declinem la nostra condició de combatents vers les organitzacions d'una acció directa.

Hem de respondre sempre als atacs enemics en tot el front.

Front únic en la tasca nacionalitzadora i front únic en l'acció determinativa.

L'exèrcit de la Pàtria, aprèn del toc de clarí, vacil·lant i insegur-

DIVISA

Fem l'escamot dels qui mai no reculen
i sols un bes els pot fer presoners,
fem l'escamot dels qui trenquen les reixes
i no els fa caure sinó un altre bes.

Fem l'escamot dels soldats d'avantguarda
el primer bes que se'ns doni als primers.

Narració futura

En N. s'alçà el coll de la gabardisa, s'enfonsà un xic més la gorra i precipità el pas.

La nit queia melangiosa damunt la gran ciutat. Plovisqueja i les aceres rellueïen mullades, clarejades de tant en tant pel reflexe dels bars i restaurants.

De sobte para el pas i mira a l'entorn... Ningú semblava seguir-lo, els transeunts més propers no tenien pas l'aire de misteri precisament; un borratxó feia via al seu vaixell zigzagejant, les aigües del port oscil·laven reflexant, ara el verd, ara el roig dels fanals de nit.

En N. quedà abstret, com si restés molt lluny de la seva situació veritable. Sentí disminuir aquella opressió que li pesava damunt el pit, el cor no li batia tan apresuradament i l'ànima se li anava vers la dolça melangia d'aquella hora.

Oh, que era sublim la pau! Per quin motiu la seva ànima vivia inquieta, en mig d'aquell va-i-bé de perills? Per l'honor. Per l'honor de la Pàtria? Il·lús! Un jorn vindria que la Pàtria esdevindria lliure, i endogalaria igualment la seva condició humana! La Pàtria? que seria la Pàtria lliure. Uns senyors botiguers, uns senyors fabricants, uns polítics, uns artistes amb cartell! Els herois serien desconeguts. Esdevindrien aventurers i després de les corones i llores oficials, la Pàtria els hi regalaria una llotja numerada a la sala d'un hospital. I allí en aquell recó, finirien les àni-

mes romàntiques que havien cregut en un sant alliberament. I totes les pàtries que han tingut els seus herois, els han deixat morir en aquest recó, en el silenci, en l'isolament, sens més companyia que un darrer raig de sol que va a la posta!

Aquest seria el seu bell pervindre. L'altre el que hauria de caure quasi fatalment damunt el seu cap, seria deixar la vida en mans de l'enemic o ésser retingut, en un "confort" gens agradable.

Això li semblà seria una suggestió pesimista, perquè el fet era, que ell, En N. esdevenia un home d'acció per aquell alliberament patriòtic, precisament perquè sentia l'ofensa, perquè no podia ofegar la veu de la sang que revoltava la seva consciència. Oh, si la Pàtria lliure podia ésser una curiositat arqueològica més! Podia esdevindre cossa insubstancial en la vida de la civilització humana; però, era ja molt el trencar una cadena, i era més encara, trencar una tradició, excessivament estètica. La sang, generosa donaria nova plasmació. El sacrifici infantaria una pàtria nova; no dominada, no dominadora.

I per això ell anava al sacrifici.

L'idea del sacrifici retornà an En N. al seu veritable estat i la realitat apagà la divagació de l'home poeta; infonent alhora la vibració de l'home revolucionari.

I llavors es donà compte que calia marxar; mes que marxar fugir, perquè mirà el rellotge i veié que l'hora assenyalada d'aquella "acció" s'apropava.

dóna el seu primer pas tot desplegant la flamejant bandera barrada amb l'estel guaiador.

Es un pas d'infant; però beneït siga aquest primer pas donat vers el camí dreturer de l'esperançada victòria.

Patriotes! Ja tenim l'Estat Català. Ja tenim bandera que cobri-cellarà a tots en la batalla. Però, també si tots no hi fossim, sols nosaltres, els nacionalistes radicals entorllariem la bandera i fariem el quadre.

L'exèrcit de la Pàtria, ja no pot ésser més un ridícol exèrcit d'interventors. Ahir proposavem el "volem", avui el "volem" anem a executar-lo. Fe en la Pàtria; joventuts catalanes!

¡Alceu-vos, volguts companys! Ell era un jove, un entusiasta. No feia versos, ni discursos. Esperava el martiri. Ja es veia clavat en la creu redemptora i entreveia el cel de la victòria.

Ara els seus cabells blanquegen, vacil·la el seu cos, el seu cor amenaça finir: mes la seva esperança persisteix.

I que batalles ha guanyat l'esperança!

Companys! Ell mereix la nostra veneració. Ell ho ha perdut tot, però també ho ha posseït tot!

Soren Kierkegaard.

Uns minuts més i si no fallava la combinació del grup, l'Europa i tot el món sabia que un poble anhelós de llibertat deixava per sempre més la política i es llençava heroicament a l'assalt de la victòria.

Atravessà carrers, anhelant, ansiós. Cada moment li era un suplici. Havia de fugir del lloc del fet. Però tampoc allunyar-se. Dos companys ho havien preparat i un altre havia d'acabar la tasca començada.

Pàl·lid, excitat, entrà en un bar.

Una pianola tocava el rotlle de moda i una "cocotte" reia histèricament, fumant "respirette" a l'entorn d'uns subjectes. La música i les rialles queien, exòtiques en la quietut solemne.

Guaità el rellotge; era ja l'hora.

Oh, moment deliciós i moment terrible! Encengué un cigar i notà que el pols li tremolava. Absorbí el café d'una vegada i cridà al cambrer...

Un espetec formidable retrunyí per la ciutat, després un altre de fondo el seguí, els llums del bar oscil·laren en intermitents de claror. Els concurrents es llançaren al carrer. Passat el primer moment de sorpresa els vianants corren vers el port de la gran urb. En N. reparà com una franja roja apareixia en el negre cel d'aquella nit plujosa...

Ah, l'hora havia ja arribat! El polvorí de la vella caserna havia volat. El camí dolorós s'inaugurava... I fugí, creuà carrers, tapat, jugant nerviosament en el fons de les butxaques de la gabardina amb l'eina muda, venjadora...

En un encreuament, trobà el company. Un auto esperava a poques passes.

—Ja està!—mormolà baix el que esperava.

—Anem, l'auto, a la carrera!

Aquella nit En N. la passà en vetlla. Vulgues o no sentia encara l'espetec formidable, les pitades d'auxili, les exclamacions de la gent...

Era ja ben entrat el matí, que s'adormí, i despertà sobresaltat. Un gall escridassà en la quietud de la muntanya i els primers raigs de sol entraren per les escletxes del finestral. Les campanes tocaren l'"Angelus matinal", s'alçà i obrí el finestral.

Feia un dia clar, uns núvols blancs s'allunyaven en el firmament atzur i les valls i les muntanyes verdejants, s'il·luminaven amb els primers raigs de sol.

Un remat passà per sota l'hostal, amb la cantinela dels esquellincs.

Uns cops a la porta li recordaren que calia emprendre la caminada i uns moments després l'auto serpentejava per la carretera interminable...

Així no es tracta pas d'un heroisme que no seria més que una agravació del desesper, l'heroisme de l'animal acorralat que lluita cegament per a retardar d'un segon la vinguda de la mort. No és ben bé l'heroisme lliurement assumit, volgut, aclamat, unànim; l'heroisme per una idea i per un sentiment, és a dir, l'heroisme baix sa forma més pura, més neta, més verge; el sacrifici sense mescla i sense segona intenció a ço que es mira com el deure vers l'humanitat i la Pàtria.

M. Maeterlinck. (L'heroisme)

Testimoni irrecusable

Deia "El Sol" de Madrid, el dia 8 d'agost proppassat:

"L'Estat austríac era, en la doble monarquia, quelcom així com l'Estat espanyol en nostra Península: un estat meitat policíac i meitat burocràtic, o, lo que és lo mateix, un Estat parasitari, sense existència pròpia, que vivia de les parts productores de l'Imperi. Al fragmentar-se les parts, malament o bé, algunes més bé que malament, segueixen vivint, amb les dificultats inherents a la majoria dels pobles europeus, més les pròpies d'Estats que fan, al mateix temps, el difícil aprenentatge de la independència; però en cap de les nacions després sobiranament del antic Imperi, la situació és tan penosa com a l'Àustria. Es lo que probablement li succeiria a Castella, si algun dia per etzars de la Historia, vegés

desmembrar-se a les regions perifèriques".

Cap dissort és impossible en la Història com pot veure's donant una ullada al panorama lamentable d'Europa.

ESTAT CATALÀ,

divideix la seva tasca, donada la variació d'assumptes que li seran sotmesos, en dues oficines: Oficina de Redacció i Oficina de Organització

Preguem als nostres comunicants que sempre que ho facin per escrit, baix sobre i indicant l'Oficina respectiva, segons l'assumpte que hi tinguin interès

UNA VEU JOVE

Per Catalunya a la batalla

En el primer número d'ESTAT CATALÀ, En Macià parlà als joves. Cal que els joves contestin.

Jo no sé si la meua veu serà la de les joventuts catalanes, però serà una veu de jove contestant an En Macià, En Macià "dels cabells blancs qui serva l'ànima jove pensant en la Catalunya que puja"...

Cal que una veu de jove contesti an En Macià, dient-li que la Catalunya que puja avorreix a la Catalunya que se'n va; a la Catalunya acovardida i envilida per l'esclavatge; a la Catalunya dels plebiscits i de les manifestacions i de les consultes al poble, un poble qui sap bé el que vol, però que no ha sapigut mai imposar la seva voluntat. En Macià qui, des del seu isolament magnífic, ha vist passar la política de focs d'artifici, de conxorxes i de mentit ideal, crida una vegada més als joves, i és hora ja de que els joves s'apleguin al conjur de la seva veu.

Jo recordo que fa anys aparegueren pels carrers de Barcelona uns cartells electorals demanant els

vots dels ciutadans "per la pau dels esperits"... i Barcelona, la Barcelona de la vella tradició d'inquietud espiritual, feu triomfar aquella candidatura. Aquesta política de pacificació dels esperits ha aplanat tant la consciència catalana, que bé pot dir-se que el nostre poble és avui esclau de la pitjor opressió: l'esclavatge dels qui es resignen, dels qui es conformen.

Aprofitant un moment de reacció, En Macià crida als joves. D'ells n'espera la pertorbació espiritual, que ha de dur al triomf els ideals de la Catalunya irredenta.

En Macià és l'home qui no ha defallit mai. Es, sobretot, a Catalunya, on tothom claudica, l'home qui no ha claudicat mai. Avui, aquest home de cabells blancs, qui no ha defallit, qui no ha claudicat, vol ésser el cabdill dels joves.

Joves!... En Macià ens crida a la batalla, per Catalunya. Darrera seu arrencarem-nos. Qui no respongui és un cadell.

SECCIO OFICIAL

S'ha donat començ a l'Organització patriòtica.

Igualment s'enllesteixen els treballs d'organització de l'Oficina de Redacció de l'ESTAT CATALA, publicació.

Faig avinent a les associacions, periòdics i tota mena de nuclis nacionalistes que recullin adhesions individuals per a ingressar en la nostra organització, que seran considerades fora de la mateixa, si no són sotmeses a la meua aprovació.

FRANCESC MACIÀ,
Diputat Nacional.

ESMENTADOR

Els nacionalistes catalans de Nova York.

Tanmateix és bell exemple el que ens donen els nacionalistes catalans residents a l'estranger. Com prova de la claretat de visió que els caracteritza i del batec nacionalista que a l'unisson del nostre els és guiatge del seu pensament patriò-

tic, cal esmentar la visió real de l'actual situació del moviment patriòtic de Catalunya. Era ahir, que els agrupaments catalans de l'estranger debaten com una qüestió vital per la seva vida política els mots Autonomia i Independència, avui aquell mot resta sense valor per a ells, els darrers esdeveniments van situant definitivament en el punt màxim d'arborament i fe en l'alliberament total de Catalunya, aquestes agrupacions de que suara parlavem. Demostració palesa d'aquesta puresa actual del seu moviment patriòtic, la constitueix l'intensificació de les tasques propagadores dels ideals comuns als catalans continentals i als catalans exilats, l'adhessió als moviments més vibrants en intensitat nacional i la fidelitat servada en les llunyes terres a la doctrina sagrada de la nostra llibertat.

Aquesta visió clara de l'actual estat del nostre plet, era demostrada suara en el cablegrama tramès an En Francesc Macià, avui actualment a Catalunya, veritable encarnació del verb més radicalment nacionalista, d'adhessió als seus ideals, que assenyalen els camins per a la redempció propera de la Pàtria, per la "Federació d'Entitats Nacionalistes Catalanes de Cuba" i també per la salutació rebuda del "Centre Nacionalista Català de Nova York que transcrivim íntegra en aquestes planes, en ofrena, als exilats de la Pàtria, de la nostra companyonia en l'intangibilitat dels seus ideals catalaníssims i com document palesador del concurs aportat a la nostra causa pels catalans de l'estranger.

El Consell Directiu del Centre Nacionalista Català de Nova York (en nom de cent i més membres reunits en la vetllada de commemoració del 11 de setembre de 1914, i per conducte del distingit compatriota En Rafael Sala) caluda al Patria Francesc Macià, i li prega que la senzilla salutació, en aquest acte solemni, sigui per a ell interpretada com tribut més alt, complet i vehement d'admiració, respecte i fidelitat al Capdill Català — fins ara malhauradament excepcional — que amb son exemple de sacrifici, d'intel·ligència, d'intitució i d'honor varonívol, ha sabut asse-

nyalar als catalans dignes de tal nom l'únic camí a seguir vers la redempció de la Pàtria.

Que vostre exemple exalti la virilitat catalana, i que Catalunya sigui digna de fer honor eternament a vostre nom; invoquem, Jaume Jornet, president; Joan Agell, vis-president; J. Gelabert, secretari; Isidre Perla, vis-secretari; Frederic Claramunt, comptador; R. Rexach i J. Bosch, vocals.

Els nacionalistes catalans a l'estranger :: Constitució de la Federació d'Entitats Nacionalistes Catalanes de Cuba.

LA SESSIO DEL DIA 9

Prèvia una reunió dels delegats assistents a l'Assemblea, a dos quarts de sis de la tarda es reuniren els assembleistes, posant-se a discussió les Ponències que foren acceptades en la sessió anterior, recomanant-se al final als ponents la redacció definitiva de les conclusions per a ésser discutides en la sessió de la nit.

SESSIO DE CLAUSURA

Com en la d'obertura el local estava atapeït d'una generació friso-sa que comentava satisfactoriament els acords presos en les sessions anteriors, desitjant la efectivitat propera d'aquests en bé de la llibertat de Catalunya.

L'entusiasme fou delirant a l'arribada dels companys delegats de les altres poblacions de Cuba.

Ocupats els respectius llocs pels delegats i secretaris, el senyor Carbonell, des de la Presidència, declarà oberta la sessió, concedint la paraula al senyor Conangla i Fontanillas, que dóna lectura a les conclusions de la primera ponència, que són acceptades unànimement per l'Assemblea; d'igual manera són acceptades les ponències presentades pels senyors Raventós, encarregat de la ponència segona; Pineda, de la tercera; Mirabent, de la quarta i la quinta, presentada per En Carbonell i Pung.

Terminada la principal tasca de l'Assemblea i assentats els principis a defensar i els treballs a efectuar per l'Assemblea, es procedeix

a l'elecció del Comitè Executiu de la Federació, que donà el següent resultat: President, En Salvador Carbonell Puig, del Grup Catalunya; Vis-president, En J. Conangla i Fontanillas, de "La Nova Catalunya"; Secretari: En Marian Mirabent i Mirabent, de "Prou...!"; Vis-secretari: N'Emili Sugranyes, del "Bloc Catalònia"; Tresorer, Carles Callís, del Casal Nacionalista Català; Vocals: Josep Pineda i Fargues, del Centre Català; Albert Daroca Giralt, de Nació Catalana; Pere Boquet de Reça, de Vida Catalana, quins noms foren acullits amb aclamacions pels concurrents, aclamacions que es repetiren al ocupar els llocs per a que foren elegits.

El senyor En Carbonell i Puig manifesta totseguit l'agraïment per l'atenció que els havien fet objecte. El senyor En Boquet manifesta amb paraula vibrant i fàcil la compenetració d'ideals de tots els que lluiten per la reivindicació de Catalunya. Es dona lectura a uns telegrames d'adhesió d'En Claudi Mimó i En Leandre Cusiné.

L'Assemblea, també, a proposta del President, s'adhereix als actes celebrats suara pel "Centre de Dependents" de Barcelona, i recorda enviar un cablegrama an En Francesc Macià comunicant-li la constitució de la Federació, donant-se per terminades les labors de l'Assemblea, en mig de les notes virils de l'Himne Nacional de Catalunya i de les aclamacions a Cuba Lliure i Catalunya Independent.

Com a final dels actes celebrats, una Comissió del Grup Catalunya acompanyada dels assembleistes col·locà un pom de flors en la tomba dels patricis N'Eudald Tamayo i N'Emili Bacardí, assistint també a la col·locació de la primera pedra del monument al patriota qui donà el Crit d'Independència a Jara.

Demés, en honor dels delegats, el C. D. del Grup Catalunya, els hi ofrena un àpet d'homenatge, en el qual En Carbonell i Puig fa una sintètica història dels treballs efectuats per a formar la Federació, el senyor Conangla Fontanillas recorda les figures d'En Martí i En Pi Margall i la similitud de la causa que defensaren els cubans amb la que defensem els catalans. S'exten

en consideracions sobre el moviment català i la fe en el triomf, essent coronat llur bell parlament amb corals aplaudiments; el senyor Alarigó, de Camagüey, llegí uns versos apropiats a l'acte; els senyors Daroca, Renan i Boquet evoquen amb paraules vibrants epissodis de la lluita per l'Independència Cubana, En Joaquim Miró, recità la poesia "Pàtria", de N'Enric Guanyabens. Iln Muñoz Deslogo, en nom del diari "La Independencia" encoratja als nacionalistes catalans a prosseguir la seva tasca sens defallir, fent un elogi de la Ciutat de Barcelona, cloent els discursos En Joaquim Pineda, qui diu que té grans esperances en la propera llibertat de Catalunya, pregant a la Premsa Cubana que espandeixi els anhels dels catalans residents a Cuba, evocant l'heroica epopeia, del poble d'Orient cloent-se definitivament els actes sota els acords de "Els Segadors", Himne Nacional de Catalunya i l'Himne Bayamés" Nacional de Cubal.

Com a tancament definitiu dels actes celebrats, a la nit tingué lloc una vetllada on es representaren les obres "La cançó dels Catalans" i "El Grillete" i recitant-se poesies patriòtiques, donant-se comiat als delegats forans amb un "A reveure" correspost coralment per tota la concurrència.

Catalanofòbia

El governador, general Ardanaz, ha contestat a la salutació de la Mancomunitat amb l'odiós "hable Vd. cristiano". Ni ens sorprèn, ni ens irrita.

Aquest general, qui ens és arribat de virrei, muntat en un núvol d'incipiència de la vida catalana, aquest general qui confon lamentablement els Gremis amb el Sindicat Unic, té una forta debilitat pel ridícul. Es un governador que ens farà riure.

El general Ardanaz no entén el català!... Entendrà que els catalans som enemics de que gent estranya es fiqui en els nostres assumptes?

El general Ardanaz ha vingut a Barcelona no sabem a què. No l'ha

dut, segurament, l'amor a la ciutat que no coneixia, que no li vagà de visitar mai en la seva vida ja avançada i a pesar de la seva carrera...

El general Ardanaz ha governat també el territori de Melilla, i no tenim notícia de que repliqués mai a les autoritats mores que li parlessin en castellà. Es que li mereixien més consideració que les autoritats catalanes? O és que, perquè no se'ns ofengui, cal usar el llenguatge d'Abd-el-Krim?

Homes i dones: doneu-nos diners per comprar fusells i us prometem que no us traïcionarem, ni traïrem la mare de nostra raça. Setcents anys llargs i amargs estavem esperant aquesta hora. John Redmond és un traïdor i el projecte d'autonomia una falsetat. ¿Perquè Irlanda deu lluitar amb Anglaterra en aquesta guerra? Què ha fet ella per nosaltres? Tot ço que havem rebut d'Anglaterra, ens ha costat lluites i sacrificis. No, homes i dones de raça irlandesa: no lluitarem per Anglaterra. Lluitarem per la destrucció de l'Imperi Britànic i la construcció de la República Irlandesa.

James Larkin, líder de les Organitzacions obreres irlandeses. (Fragment d'un discurs pronunciat durant la guerra gran).

ESTAT CATALÀ

Sortirà quinzenal

Subscripció a Catalunya

3 pessetes semestre

S'admeten donatius per a estendre nombres francs

Antoni López, impressor, Olm, 8.—Barcelona